

Jürgen Ligi
Rahandusministeerium
info@rahandusministeerium.ee

Teie 11.07.2025 nr 1.1-10.13250-1
Meie 18.08.2025 nr 17.1/244-1

Riigieelarve seaduse muutmise seadus

Täname võimaluse eest avaldada arvamust riigieelarve seaduse eelnõu kohta.

Rahandusministeeriumi esitatud muudatused viivad Eesti riigieelarve seaduse vormilisse kooskõlla Euroopa Liidu majandusjuhtimise uuendatud raamistikuga. Seaduses sisalduvad arvulised piirangud valitsemissektori eelarve struktuursele positsioonile on nõudlikkuse poolest võrreldavad Euroopa Liidu raamistiku omadega.

Nende piirmäärade järgi tuleb nii riigieelarve kui ka eelarvestrateegia koostada selliselt, et valitsussektori struktuurne puudujääk ei ületaks ühte protsenti jooksevhinnas mõõdetavast sisemajanduse koguproduktist ühelgi aastal möödusega, et juhul kui riigivõla suhe sisemajanduse koguprodukti on alla 30 protsendi ja riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkusega seotud riskid on väikesed, võib see puudujääk ulatuda kuni 1,5 protsendini.

Eelnõu seletuskirja järgi (lk 6) tagab ühe protsendi suurune struktuurne puudujäägi piirmäär Eesti valitsussektori võlakoormuse püsimise ca 30% juures SKPst ka pikas ettevaates. Eesti Panga hinnangul kehtib see järeldus aga vaid kitsastel eeldustel, sõltudes lähiaastate eelarvepoliitilistest eesmärkidest, Eesti majanduse praeguse tsüklilisest lähtepositsioonist ning eelarvekulude tulevase tsüklitundlikkuse hinnangute täpsusest jne.

Eelarveeeglite sobivusest

Eesti majanduse eripärade tõttu peaks meie sisemaine raamistik olema Euroopa Liidu omast siiski nõudlikum. Selleks on mitmeid põhjuseid, millest olulisemad on Eesti majanduse heitlikkus, mis on olnud suurem Euroopa Liidu keskmisest, ning Euroopa Liidu toetuste osakaalu vähenemine riigirahanduses.

Eesti Panga hinnangul peaks võla kasvu ohjamine olema ka edaspidi eelarvepoliitika üheks peamiseks eesmärgiks. Riigi väike laenukoormus hõlbustab ligipääsu laenurule ning suurendab seeläbi valitsuse valikuvabadust kriisiolukordades. Ettevaates on oluline silmas pidada, et Eesti majanduse nominaalne kasvutempo kujuneb suure tõenäosusega aeglasemaks ja intressitase kõrgemaks kui eelmisel kümnendil, mis tähendab, et „võlast välja kasvamine“ muutub raskemaks.

Tuleb arvestada, et tõenäoselt suureneb Eesti valitsuse võlakoormus ootamatute kriisiolukordade tõttu ka tulevikus. Viimase veerandsajandi jooksul on Eesti valitsemissektori eelarvepositsioon olnud keskmiselt märksa tugevam sellest, mida nõuab uuenev eelarveseadus. Sellele vaatamata on valitsemissektori võlakoormus kasvanud sajandi alguse ligikaudu viielt protsendilt peaaegu 25 protsendini SKPst.

Võlakoormuse ohjamise kasuks räägib ka rahvastiku vananemisega kaasnev tugevnev surve pensioni- ja tervishoiukulude tõusuks. Samuti näitavad teadusuuringud, et mida suurem on võlakoormus, seda kõrgem on intressimäär, millega ollakse nõus valitsusele laenu andma. Enamasti kaasneb sellega ka erasektori rahastamise kallinemine.

Muud kommentaarid

Eesti Pank toetab seisukohta, mille järgi Euroopa Liidu üldist vabastusklauslit ei rakendata Eestis automaatselt, vaid enne analüüsitakse selle käivitamise otstarbekust. Senine kogemus on näidanud, et Euroopa Liidu tasandil võidakse erandeid kasutada liiga kergekäeliselt.

Samuti on mõistlik ja vajalik raamistiku korrapärase ülevaatamise nõue. **Reegleid muutes tuleks aga arvestada riigirahanduse pikaajalist kestlikkust**, mitte piirduda ühe- või kaheaastase ettevaatega.

Eelnõu seletuskirjas ja ka menetluse käigus tuleks rõhutada, et seaduses sisalduvad eelarve struktuurse puudujäägi piirmäärad kirjeldavad suurimat lubatavat kõrvalekallet kestliku arengu rajalt, mitte sobivaimat eelarvepoliitika eesmärki.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Müller
president

Martti Randveer 668 0887
martti.randveer@eestipank.ee